

הולכים על חבל דק

להתבטאות האומללה של ממלא מקום שר החוץ הטרי יש ראל כץ בעניין האנטישמיות והפולנים הייתה תוצאה אחת חיובית, אולי לא מבחינתה של הממשלה הנוכחית אבל בהלט מבחינתה של מדינת ישראל: פולין הודיעה על ביטול השתתפותה בוועידת מדינות וישגרד (פולין, צ'כיה, הונגריה וסלובקיה), צ'כיה הלכה בעקבותיה, והוועידה לא התקיימה בארץ. כולנו החמצנו אמנם תמונות חגיגיות של נתניהו בראשות הוועידה בארץ, כמו גם התבטאויות על מנהיגותו ועל ההצטרפות הדיפלומטיות של ישראל, אולם צריך להבין שאנחנו מהלכים על חבל דק.

האיחוד האירופי הוא אחד ההישגים הגדולים בהיסטוריה של היהודים הבינלאומיים: מדינות שנלחמו זו בזו כמשך מאות שנים הגיעו מרצונן להסכמה על שיתוף פעולה, שפירותיו הן שלום ושגשוג. ישראל נהנית מקשרים עם האיחוד האירופי, שלהם משמעות פוליטית, כלכלית, מדעית ותרבותית אדירה, גם אם קיימות מחלוקות בינינו לבין האיחוד האירופי במספר נושאים, ביניהם הסכם הגרעין עם איראן, מעמד ההתנחלויות והסדר עתידי מול הפלסטינים. ישראל גם צודקת בטענותיה כלפי חלק ממדינות אירופה על תמיכתן בגורמים שתחת הרגל של הגנה על זכויות אדם משמיצים את מדינת ישראל, תומכים בהחרמתה ולמעשה מתנגדים לקיומה.

בנסיבות אלה, אין פלא שישראל פונה לאותן מדינות באיחוד האירופי שאצלן היא מוצאת אווון קשבת לטענותיה, בניסיון לשכנען למנוע החלטות לא נוחות של האיחוד ולהיאבק בגורמים אנטי-ישראליים. במקביל, האיחוד האירופי מתמודד עם משברים משלו: בריטניה נאבקה לפרוש ממנו, וגל ההגירה ששטף את היבשת גורר מחלוקות פנימיות עזות.

זהו החבל הרק שעליו צריכה ישראל להלך. זכותה המלאה לנסות לשכנע את כל מי שמוכן להאזין לה בצדקת עמדותיה, ואף להתנגד לעמדות שונות של האיחוד האירופי - אולם עליה לעשות זאת כשהיא נמנעת מכל מעורבות במחלוקות או בסכסוכים פנים-אירופאיים. אסור לה בתכלית האיסור להתייצב לימין צד זה או אחר: השפעתה בנושאים אלה היא ממילא מוגבלת ביותר, אבל אפילו רטוריקה שתזה אתה עם אחד הצדדים עלולה להיות הרסנית, קל וחומר פעולה שתתפרש כתמיכה ברעיונות של פרישה מהאיחוד האירופי או בהחלשתו.

בארצות-הברית כבר הצלחנו לגרום לעצמנו נזק מרשים. ראש הממשלה נתניהו מזוהה כיום עם המפלגה הרפובליקנית, וגם אם יש לכך יתרונות בטווח הקצר - בטווח הארוך הנזק צפוי להיות חד וכואב. איבדנו את התמיכה הדו-מפלגתית, והרחקנו מעצמנו את הזרם הליברלי, שכיום יש לו רוב בקונגרס. צריך להימנע מחזרה על שגיאה דומה באירופה.

לכן, טוב שבוטלה ועידת וישגרד. זכותן של פולין, הונגריה, צ'כיה וסלובקיה ליצור לעצמן קבוצה בתוך האיחוד האירופי, ולאחר שנוצרה קבוצה כזו, חופשית כמוכן ישראל לקיים איתה דיונים. אבל לחברות הקבוצה - בעיקר פולין והונגריה - יש מחלוקות חריפות עם מרכז האיחוד האירופי בבריסל, ומחלוקות אלה אינן מעניינה של ישראל ואל לה להיראות כמתערבת בהן. הוועידה, אילו נערכה בישראל, הייתה נתפסת כחסות או כעידוד ישראלי. זאת ועוד: היו עלולים לעלות במסגרת תה נושאים שבמחלוקת פנים-אירופאית, וקיים החשש שיצר הדברנות הישראלי - בעיקר בתקופת בחירות - היה מניב התבטאויות בנושא שאינן במקומן, ומקומם עלינו קבוצות אחרות ואף ממשלות באירופה.

טוב שהעניין נחסך מאיתנו, ושהוועידה תתקיים ללא חסות ומעורבות ישראלית מיותרת. ■

בארה"ב כבר הצלחנו לגרום לעצמנו נזק מרשים: איבדנו את התמיכה הדו-מפלגתית, והרחקנו מעצמנו את הזרם הליברלי. צריך להימנע מחזרה על שגיאה דומה באירופה